

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/59/2024
Identifikačné číslo spisu:	7913205370
Dátum vydania rozhodnutia:	28.05.2025
Meno a priezvisko:	Mgr. Renáta Gavalcová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:7913205370.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu žalobkyň 1/ C. K., narodenej X., 2/ maloletej O. P., narodenej X., obe zastúpené advokátkou JUDr. Zuzanou Gazdičovou, Trebišov, M. R. Štefánika 2393/29, proti žalovaným 1/ Nemocnici s poliklinikou Trebišov, a. s., Trebišov, SNP 1079/76, IČO: 36597376, zastúpenému advokátom JUDr. Máriom Keletim, Hnúšť'a, Hlavná 36, 2/ VAVROMED, s.r.o., Trebišov, Košická 819/40, IČO: 46206213, zastúpeného spoločnosťou Advokátska kancelária ŠKODLER & PARTNERS, s.r.o., Bratislava, Dobšinského 12, IČO: 47238232, o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy, vedenej na Okresnom súde Trebišov pod sp. zn. 2C/66/2013, o dovolaní žalovaného 1/ proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 21. novembra 2023 sp. zn. 5Co/258/2022, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a.

II. Žalobkyne 1/ a 2/ majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trebišov (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) uznesením z 29. apríla 2022 č. k. 2C/66/2013-739 rozhodol tak, že:

„I. žalovaný v 1. rade je povinný zaplatiť žalobkyni v 1. rade titulom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch sumu 40.000 eur, do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku,

II. žalovaný v 1. rade je povinný zaplatiť titulom náhrady nemajetkovej ujmy žalobkyni v 2. rade sumu 40.000 eur, do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku,

III. v prevyšujúcej časti žalobu voči žalovanému v 1. rade zamieta,

IV. žalobu voči žalovanému v 2. rade v celom rozsahu zamieta,

V. žalobu o zaplatenie pozostalostnej úrazovej renty mesačne po 200 eur v prospech žalobkyne v 2. rade v celom rozsahu zamieta,

VI. žalobkyniam v 1. a 2. rade priznáva proti žalovanému v 1. rade nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu,

VII. Žalovanému v 2. rade priznáva proti žalobkyniam v 1. a 2. rade nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu,

VIII. Žalovaný v 1. rade je povinný zaplatiť súdny poplatok v sume 4.800 eur, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku."

1.1. Týmto rozhodol súd prvej inštancie o žalobe, ktorou žalobkyne žiadali, aby súd uložil žalovaným zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, a to žalobkyni 1/ vo výške 300.000 eur, žalobkyni 2/ vo výške 100.000 eur, a žalobkyni 2/ tiež mesačnú rentu 200 eur titulom nároku na pozostalostnú úrazovú rentu.

1.2. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že žalobkyniam prináleží voči žalovanému 1/ náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch, a to každej v sume 40.000 eur, ktorú súd posúdil ako primeranú. Dôvodil, že pri určení výšky peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy prihliadal na závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy - na nenapraviteľný následok, vzniknutý v dôsledku nesprávne poskytnutej zdravotnej starostlivosti, ktorý spočíval v smrti dcéry a matky žalobkýň 1/ a 2/ a následky, ktoré vyvolala smrť dcéry a matky žalobkýň 1/ a 2/, pričom pri určení výšky peňažnej náhrady zobral súd do úvahy aj skutočnosť, že „v danom prípade sa jednalo o zásah, ku ktorému došlo zo strany žalovaného 1/ neúmyselne, ale s vysokým stupňom nedbanlivosti, čo v konaní bolo aj preukázané."

1.3. O nároku na náhradu trov konania vo vzťahu k žalovanému 1/ rozhodol súd tak, že priznal žalobkyniam 1/ a 2/ voči žalovanému 1/ nárok na plnú náhradu trov konania. Nárok na plnú náhradu trov konania priznal voči žalobkyniam žalovanému 2/.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „krajský súd" alebo „odvolací súd"), na odvolania žalovaného 1/ a žalobkýň, uznesením z 21. novembra 2023 sp. zn. 5Co/258/2022 zrušil rozsudok vo výroku I., II. VI. a VII. a vec v rozsahu zrušenia vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie; a odmietol odvolanie žalovaného 1/ proti výroku VIII. rozsudku.

2.1. Odvolací súd konštatoval, že skôr než pristúpil k vecnému preskúmaniu napadnutého rozsudku, zaoberal sa otázkou prípustnosti odvolania žalovaného 1/ proti výroku VIII. rozsudku o súdnom poplatku a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného 1/ proti výroku o súdnom poplatku je potrebné odmietnuť podľa § 386 písm. c) CSP, pretože smeruje proti rozhodnutiu (majúcemu povahu uznesenia), proti ktorému odvolanie prípustné nie je. Vzhľadom na to, že odvolanie žalovaného 1/ bolo podané proti výroku VIII. rozsudku súdu prvej inštancie, proti ktorému odvolanie nie je prípustné, odvolaciu súdu neostávalo iné, ako podľa § 386 písm. c) CSP odvolanie žalovaného 1/ proti tomuto výroku rozsudku odmietnuť. Taktiež odvolací súd vzhliadol na naplnenie uplatnených odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b) a h) CSP, rozsudok v jeho napadnutých výrokoch v súlade s § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

3. Proti uzneseniu odvolacieho súdu voči výroku, ktorým odmietol odvolanie žalovaného 1/ proti výroku VIII., podal žalovaný 1/ (ďalej aj „dovolateľ") dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP.

3.1. Dovolateľ je názoru, že svojím postupom krajský súd zapríčinil, že hoci sú výroky rozsudku okresného súdu vo vzťahu k základnému predmetu konania neprávoplatné, teda konanie vo vzťahu k nim nie je skončené, dovolateľovi vzniká povinnosť zaplatiť súdny poplatok v sume 4.800 eur napriek takejto skutočnosti. Výstava potom ako nepochopiteľné, že kým odvolací súd zrušil výrok o povinnosti dovolateľa zaplatiť žalobkyniam náhradu trov konania, svojím rozhodnutím správoplatnil povinnosť zaplatiť súdny poplatok dovolateľom napriek tomu, že konanie nie je skončené. Zo znenia ustanovenia § 2 ods. 2 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch nepochybne vyplýva, že rozhodnúť o povinnosti zaplatiť súdny poplatok žalovaným je možné až po právoplatnom skončení konania, keď bude nepochybné, že súd žalobe alebo návrhu žalobcu vyhovel. V danom prípade, okresný súd o povinnosti zaplatiť súdny poplatok rozhodol predčasne a rozhodol tak vo výroku rozsudku bez toho, aby boli splnené podmienky stanovené zákonom o súdnych poplatkoch. Krajský súd svojím prístupom k veci umožnil, aby takéto nezákonné rozhodnutie okresného súdu nadobudlo právoplatnosť. Okresný súd rozhodol vo výroku VIII. rozsudku vo veci predčasne, keď na takýto výrok ešte nebol oprávnený. Krajský súd potom k výkladu možnosti podať odvolanie voči takémuto výroku pristúpil príliš formalisticky bez toho, aby sa zaoberal podstatou práva na spravodlivý proces a súdnu ochranu. Dovolateľovi tak bol vyrúbený súdny poplatok protizákonne bez splnenia základných predpokladov a najmä bez možnosti voči takto uložennej povinnosti podať opravný prostriedok. Týmto postupom súdov mu bez pochyby bolo znemožnené konať pred súdom.

3.2. Dovolateľ navrhuje, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu v bode, ktorým odmietol

odvolanie dovolateľa proti výroku VIII. rozsudku zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

4. Žalobkyne 1/ a 2/ vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedli, že v priebehu konania boli vypracované 3 znalecké posudky, a to znalecký posudok č. 6/2012, kde zadávateľom na vypracovanie bolo OR PZ. Druhý znalecký posudok bol vypracovaný na základe návrhu žalovaného 1/ pod č. 6/2016 znalcom a tretí bol taktiež vypracovaný na základe návrhu žalovaného 1/. Žalobkyne sú toho názoru, že na základe žiadosti žalovaného 1/ vyhotovený druhý a aj tretí znalecký posudok potvrdili to, čo bolo zrejmé už aj z prvého znaleckého posudku. Vzhľadom na uvedené sú toho názoru, že súd správne rozhodol, keď zaviazal žalovaného 1/ na úhradu súdneho poplatku.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) oprávnená osoba, zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Žalovaný prípustnosť dovolania vyvodzuje z § 420 písm. f) CSP, keď odmietnutím odvolania došlo podľa jeho názoru k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces.

8. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Najvyšší súd už v uznesení z 19. januára 2017 sp. zn. 3Cdo/236/2016, uverejnenom aj v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ako judikát R 19/2017) uviedol, že základným (a spoločným) znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 420 CSP, je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej, alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí.

10. V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 CSP, dovolací súd skúma primárne, či ide o rozhodnutie v ňom uvedené; k preskúmaniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa o existencii procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. a) až f) CSP potom pristupuje (dovolací súd) len vtedy, ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu uvedenému v tomto ustanovení. Ak sa dovolaním napáda rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, je z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. a) až f) CSP irelevantné (právne bezvýznamné), či k dovolateľom namietanej procesnej vade došlo alebo nedošlo.

11. V danom prípade je dovolaním napádané uznesenie odvolacieho súdu o odmietnutí odvolania smerujúceho proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie o vyrubení súdneho poplatku za návrh v zmysle § 2 ods. 2 zák. č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“). Rozhodnutie odvolacieho súdu v danom prípade nemá charakter rozhodnutia vo veci samej ani rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, čo má za následok, že prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 CSP nemožno vyvodiť.

12. Konanie o vyrubení súdneho poplatku je konaním o parciálnej otázke súvisiacej s takým typom

procesného postupu, ktorý per se nie je považovaný za konanie vo veci samej ani za konanie, ktorým sa vec končí.

13. Rozhodnutiami odvolacieho súdu vo veci samej sú rozhodnutia, ktoré nasledujú po vecnom prejednaní veci odvolacím súdom; zaoberajú sa meritom (vecou samou). Procesné rozhodnutie vydá odvolací súd bez toho, aby vec vecne prejednal. Odvolací súd vec vecne neprejedná v dôsledku neprípustnosti odvolania alebo v dôsledku dispozičného úkonu strany (napr. späťvzatie odvolania). Pojem „vec sama“ znamená predmet konania tak, ako bol vymedzený v žalobe (prípadne v ďalších dispozičných úkonoch strán). Rozhodnutie vo veci samej je také rozhodnutie, v ktorom sa súd zaoberá nárokom, ktorý strany uplatnili. Ďalším charakteristickým znakom rozhodnutia vo veci samej je, že zakladá prekážku veci rozhodnutej (§ 230), na rozdiel od rozhodnutia nemeritórneho, ktoré takéto účinky nemá. Výnimkou je uznesenie odvolacieho súdu, ktorým sa zrušuje rozsudok súdu prvej inštancie a vec sa vracia na súd prvej inštancie na ďalšie konanie. Pod pojmom „rozhodnutie, ktorým sa konanie končí“ má zákon na mysli rozhodnutia, ktorými sa konanie skončilo bez toho, aby sa vec vecne prejedнала. Rozhodnutiami odvolacieho súdu, ktorými sa konanie končí, sú: uznesenie o odmietnutí odvolania (§ 386 CSP), uznesenie o zastavení odvolacieho konania v dôsledku späťvzatia odvolania (§ 369 ods. 3), uznesenie o zastavení odvolacieho konania v dôsledku nezaplatenia súdneho poplatku, uznesenie o pripustení späťvzatia žaloby a zrušení rozhodnutia súdu prvej inštancie a zastavení konania (§ 370), uznesenie, ktorým odvolací súd potvrdil alebo zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, ktorým sa konanie končí. Pôjde teda o rozhodnutia odvolacieho súdu o odvolaní proti tým uzneseniam podľa § 357, ktorými sa konanie končí, (napr. o zastavení konania, odmietnutí podania, odmietnutí žaloby na obnovu konania, o zamietnutí návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie a o návrhu na uznanie cudzieho rozhodnutia, o návrhu na vyhlásenie vykonateľnosti cudzieho rozhodnutia a vo veciach výkonu cudzieho rozhodnutia) (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 1540 s.).

16. Ako uvádza odborná literatúra (Kotrecová, A. Uznesenie v systéme súdnych rozhodnutí v civilnom procese. Bratislava: C. H. Beck, 2016, 136 s.) procesné uznesenia, t. j. uznesenia, ktorými sa rozhoduje o procesných otázkach, možno ďalej rozčleniť na uznesenia konečné, ktoré majú charakter rozhodnutí, ktorými sa završuje konanie, nakoľko sa nimi končí prejednanie veci (napr. uznesenie o zastavení konania, uznesenie o odmietnutí podania) a uznesenia prípravné, ktoré pripravujú konečné rozhodnutie súdu a za pomoci, ktorých reguluje súd priebeh konania, aby mohol čo najskôr a najrýchlejšie meritórne vo veci rozhodnúť. Osobitnú skupinu rozhodnutí procesného charakteru majú uznesenia, ktorými sa konanie končí, avšak nezaoberajú sa meritom veci, napr. uznesenie o zastavení konania. Obdobný charakter má aj uznesenie o odmietnutí podania v súlade s § 129 CSP. Z hľadiska klasifikácie procesných rozhodnutí je potrebné sa ešte zmieniť o uzneseniach, s ktorými sa spájajú špecifické procesné následky, (napr. uznesenie obsahujúce výzvu podľa § 273 CSP, keď za splnenia kumulatívnych podmienok môže súd rozhodnúť bez prejednania a rozhodnutia veci kontumačným rozsudkom aj mimo pojednávania).

17. Najvyšší súd SR v uznesení z 20. septembra 2017 sp. zn. 5XObdo/447/2017 k prípustnosti dovolania uviedol, že právna úprava účinná od 01. júla 2016 (§ 419 a nasl. CSP) pripúšťa dovolanie len proti meritórnym rozhodnutiam (rozsudkom vo veci samej) a z nemeritórnych rozhodnutí len proti rozhodnutiam, ktorými sa konanie končí (uznesenie o zastavení konania, uznesenie o odmietnutí žaloby). Ide o zmenu, ktorej dôvodom je dôsledné uplatňovanie princípu mimoriadnosti uplatňovania tohto opravného prostriedku.

18. Ústavný súd Slovenskej republiky sa problematikou prípustnosti opravných prostriedkov podľa Civilného sporového poriadku zaoberal v uznesení sp. zn. I. ÚS 275/2018 z 15. augusta 2018 (publikované pod č. 74/2018 v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky 2018, s. 1270), v ktorom vylovil, že „Ustanovenie § 420 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) zakotvuje prípustnosť dovolania v alternatíve buď proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, t. j. proti rozhodnutiu majúcejmu hmotnoprávny charakter, alebo proti rozhodnutiu, ktoré síce nemá charakter rozhodnutia o matérii konania, t. j. nejde síce o rozhodnutie vo veci samej, ale ide o

rozhodnutie, ktorým odvolací súd o danej otázke rozhodovanie končí inak ako meritórnym (hmotnoprávnym) rozhodnutím vo veci samej. Aj rozhodnutie vo veci samej (t. j. meritórne rozhodnutie) je svojou podstatou a svojimi dôsledkami rozhodnutím, ktorým sa konanie o predmete sporu končí, avšak pre účely posudzovania prípustnosti dovolania podľa § 420 CSP takéto rozhodnutie nemožno zaradiť do skupiny rozhodnutí „ktorým sa konanie končí“, pretože pre tento účel je už zaradené do skupiny rozhodnutí „vo veci samej“. Za rozhodnutie, ktorým sa konanie pred odvolacím súdom o danej otázke končí teda možno považovať rozhodnutie, ktorým odvolací súd rozhodol o odvolaní inak ako jeho vecným prejednaním, (t. j. rozhodnutie o odmietnutí odvolania alebo o zastavení odvolacieho konania), rozhodnutie odvolacieho súdu o zastavení konania z dôvodu späťvzatia žaloby po rozhodnutí prvostupňového súdu a pred rozhodnutím odvolacieho súdu (§ 370 CSP) a uznesenie, ktorým odvolací súd potvrdil alebo zmenil prvostupňové uznesenie o otázke, ktorej vyriešenie sa týmto uznesením končí, pričom spravidla pôjde o uznesenia odvolacieho súdu, ktorými rozhodol o odvolaní proti uzneseniam podľa § 357 CSP , ktoré síce možno v dovolacom konaní preskúmať z dôvodov zmätočnosti uvedených v § 420 CSP , avšak z dôvodov zásadnej právnej významnosti sú v zmysle § 421 ods. 2 CSP z prieskumu dovolacím súdom vylúčené."

19. Z uvedeného vyplýva, že odvolací súd sa predmetným rozhodnutím súdu prvej inštancie odmietol zaoberať (§ 386 písm. c) CSP) zo zákonných dôvodov, a to z dôvodu neprípustnosti odvolania podaného proti výroku rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým tento súd vyrúbil žalovanému 1/ súdny poplatok za návrh v zmysle § 2 ods. 2 zákona o súdnych poplatkoch. Odvolací súd tento svoj postup náležite odôvodnil, keď zreteľne uviedol (ods. 24. odôvodnenia), že odvolanie smerovalo proti rozhodnutiu, proti ktorému zákon odvolanie neprípúšťa (§ 357 CSP , § 355 ods. 2 CSP a contrario). Dovolací súd ďalej uvádza, že ak zákon vylučuje proti určitému rozhodnutiu (tu proti rozhodnutiu o vyrubení súdneho poplatku za návrh) podanie odvolania ako riadneho opravného prostriedku, (k tomu viď napr. uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1Obo/15/2018 zo 04. 12. 2018), je zrejmé, že nebude prípustné ani podanie dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku. Obdobne sa najvyšší súd už v rozhodnutí z 23. 03. 2017, sp. zn. 6Cdo/35/2017 vyjadril, že „(a)k Civilný sporový poriadok neprípúšťa odvolanie proti uzneseniu o zamietnutí návrhu na prerušenie konania, teda ak neumožňuje preskúmanie takéhoto rozhodnutia v dovolacom konaní, tak je tým vylúčená aj možnosť jeho preskúmania v dovolacom konaní". Dovolací súd len pre úplnosť dodáva, že rozhodnutie o vyrubení súdneho poplatku za návrh je procesným rozhodnutím, ktoré sa viaže k priebehu civilného súdneho konania, a preto má vždy formu uznesenia, a to aj keď je zahrnuté do výrokovej časti rozsudku. Rozsudkom rozhoduje súd vo veci samej (§ 212 ods. 1 CSP) a uznesením, ak nerozhoduje vo veci samej (§ 234 ods. 1 CSP). V danom prípade nejde o meritórne rozhodnutie odvolacieho súdu a ani o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. Prípustnosť dovolania podľa § 420 CSP preto vyvodit' nemožno.

20. V tejto súvislosti dáva dovolací súd do pozornosti § 12 ods. 3 zák. č. 71/1992 Zb., v zmysle ktorého, „ak vydá súd nesprávne rozhodnutie o poplatkovej povinnosti, takéto rozhodnutie zruší alebo zmení aj bez návrhu". V danom prípade tak existuje procesný postup upravený týmto zákonom, ktorým je možné dosiahnuť zmenu rozhodnutia súdu prvej inštancie v prípade vydania nesprávneho rozhodnutia o poplatkovej povinnosti.

21. Najvyšší súd vzhľadom na vyššie uvedené dovolanie žalovaného 1/ podľa ustanovenia § 447 písm. c) CSP (ako neprípustné) odmietol.

22. Výrok o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

23. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.